

ROMAN

Mevzumuz derin ama karşılıklı güldük durduk

Ahmet Büke öyküleri yüzleşme metinleridir. Mevzumuz Derin'de birden fazla kez geçen "Herkesin bir sırrı var" cümlesi o nedenle bu kez daha bir vurucuydu.

HALUK KALAFAT

Öykü kişilerinin kişisel tarihlerindeki sırlar yaralıyor beni en çok. Ve onların ilmek ilmek dokunup karşınıza çıkması, gözümüzün içine dikkat bakması, insanı anlamaya, hak vermeye, barışmaya yöneltmesi duru bir yorgunluk hissi veriyor... Yumuşak bir üslubu, keskin bir tadı var Ahmet Büke öykülerinin. Ne tam hüznünler ne de tam gülehlirsiniz. Gerçek öyle asılı kalır havada, varlığını reddedemezsiniz.

Bir yandan günümüz vakalaridir anlatılan ama geçmişle bağı sıkıdır. Bugünde geçer ama geçmişten gelen izler dolanıp durur etrafımızda. on sekizini yeni geçmiş genç bir Varyant çocuğunun öyküsü olan Mevzumuz Derin de istisna değil. Uzun bir öykü ya da öykülerden dokunmuş bir roman bu.

Küçük bir alıntı günümüzde geçen ama geçmişle bağ kuran, esprili ama hüznünlü bir anlatı nasıl olur sorusunu daha iyi yanıtlatabilir. Şöyle yazmış kitabın bir yerinde Ahmet Büke:

"Kalktım duşa girdim... rahatça ağlayacağım tek yer burası.

Muse'un Wembley konserinin siyah beyaz grisi müziği başlayınca suyu açtım.

Uzaydan arkadaşlar gelse ve bana sorsalar, "Nasıl bir dünya burası, neler oluyor?", söyleyecek tek kelime yok. "Duşa gelin," derim ama. Burada düşünmeden hissetmek mümkün. Anlamaya çalışmadan, bütün gariplikleri üzerinden sıyrıp atabiliyorum.

Fakat duşa uzaylılarla girmek de nasıl bir kafa!

Dedemin yeşil Hamdi Dalan sabunlarını yerler bunlar."

Muse, uzaylılar ve Hamdi Dalan sabununun aynı paragrafta geçebildiği kıvrak bir anlatı var karşımızda. Hem hüznünlü hem de komik bir yandan.

Duşa girip rahatça ağlayan romanımızın kahramanı Bedo yani Bedrettin. Kitapta temel olarak onun hikâyesi anlatılıyor. Onun gözünden yaşıyoruz İzmir Varyant'ın tepelerindeki mahalle yaşamını.

Şöyle bir mahalle hayal edin. Bedo'nun yakın arkadaşı Barbo'nun ailesi kendi mahallelerinden taşınmak zorunda kalmış, yeni bir yuva arıyorlar: "Ama bir Çingene aile için mahalleden çıkıp çat kapı başka yere gitmek öyle kolay değil. Onları kabul edebilecek ya da çaresizlikten ve

Ahmet Büke

yoksulluktan ses çıkaramayacak bir yer bulmaları gerekir.

Bizim mahallede her ikisinden de biraz vardı. Zaten karışıklık... Yan komşumuz Madam Pi Yahudi'ydi. Sonraki evde Tatar bir aile otururdu. Hâlâ aynı evdeler ve İzmir'in en güzel Tatar böreklerinin satıldığı dükkânları şimdi bile iki sokak ötemizdedir. Sonra Yugoslav göçmenlerinin evleri başladı. En son da Giritliler oturur. Giritli Ali Abinin karısı da Selanik göçmeni olan Nurhayat Abladır.

Eh, yani bu resme bir Çingene aile girse kimin haberi olur ki.

Nitekim olmadı."

Romanın ilk sayfalarından itibaren bu zengin mahalle kültürünün içine giriyoruz. Bedo annesi ve büyükbabası ile Varyant Caddesi'nin kente bağladığı Eşrefpaşa'da yaşıyor. Bir deniz kazasının ölmüş olan babasını hiç tanımamış.

Dede emekli kütüphane memuru. Çok eksantrik bir adam. Şöyle bir anekdot var mesela, okudukça güldüğüm: "Benim dedem emekli kütüphane memurudur. Kitap okumaz, kitap yer adeta. Ama aynı zamanda uzun mesafe koşucusu kendileri! Kahvedeki arkadaşlarının dediğine göre, bir 10 kilometre koşusunda Agatha Christie'nin Köşkteki Esrar kitabına başlamış. Son kilometreye geldiğinde son öyküyü bitirmiş, kitabı

fırlatıp depar atmış ve birinci gelmiş.

Bunu gülerек anlatıyorlar hep.

Dedem, 'Ben okuduğum kitabı asla atmam. Yalan olduğu buradan belli,' deyip kızıyor onlara.

Çok eğleniyorum onlarla ben."

Anne biraz melankolik, belediye-de çalışıyor; yumuşak görünümüne karşın kararlı, güçlü bir kadın. Şöyle anlatıyor onu da: "Ertesi sabah bu defa kendim uyandım. Yatağımın başındaki konsolda bir bardak süt duruyordu.

Süt beni korkutuyor. Hele anne eliyle yanı başınıza konduysa o sıvı, süt olmaktan çıkıyor; aramızdaki bir anlaşmaya dönüyor. Anlaşma doğru kelime olmadı: Borç senedi, demeliyim. 'Aramızdaki bağlılığı ve sadakatı bu beyaz ve besleyici içeceklerle sonsuza kadar ilan eder...'

İmzalar, tarih, kaşe

Anne sütü nasıldı hatırlamıyorum. Ama bu her sabah başucuma konulan bardak ödevlerimi unutmama izin vermiyor sanki: Kalk, kahvaltı yap, derse yetiş, sınavı unutma.

Üstelik bu sütü içmemek daha büyük bir vicdan yükü. Deve canı gibi boynumuza asılı."

Evet Bedo sınava girecek, dershaneye gidiyor. Dede gibi kitap kurdu. Çekirdek aile olarak garip bir üçlü. Başka hiç akrabadan bahsedilmiyor. Babanın ölümüne dair kesin hiçbir bilgi yok.

Baba ardında tek bir fotoğraf bırakmış. Bir piknik alanında çekilmiş fotoğraf. Bedo babasının kucağında, annesi arkadan babasının omzuna sarılmış; hepsi gülüyor, arkalarında belli belirsiz bir dağ. Dede ile annenin bu erken ölüm hakkındaki anlattıkları biraz çelişkili. Ortada bir sırın olduğu gün gibi ortada.

Sadece bu ailenin değil. Dedenin sahaf arkadaşı İsmet Amca'nın ve komşu Madam Pi'nin de sırları var geçmişlerinde. Bu sırlar 164 sayfalık kısa romanda çözülecek...

Tüm bunlar olurken otuz yıl sürmüş platonik bir aşkın iç burkan ama yaşama dair güzelliklerin umudunu daim kılan sağlamlığına tanık olacağız; ama gerçekleşmemiş olmasına hüznülenmeden edemeyeceğiz. Ve çılgıncasına sevip tüm baskılara meydan okuyup ailesini terk etmeyi göze alan bir kadının cesaretine hayran kalacağız ama geride bıraktıklarına da üzüleceğiz. Ve Bedo'dan saklanan sırrın aslında Türkiye'nin üzerini örttüğü, bilmezden geldiği tarihi olduğunu anlayacağız. Bu yüzleşmeler hiçbirinde sadece bir tarafın tümüyle haklı olmadığı bir "gerçek"le baş etmeyi de gerektirecek.

Tüm gerçeğin ortasında Bedo olacak.

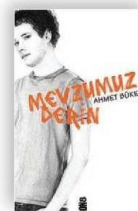
Onun kızgın, ama dirayetli hali; doğru bildiğinden şaşmayan dohralığı, kendisini zorlamadan vicdanının sesini dinlemesi Gezi direnişi sürecinde bir eski kuşakları şaşırtan 90 kuşağının temel özellikleri gibi geldi bana. **Bedo'yla tanıştığımızda onu hep "Kahrolsun bağrı şeyler" ya da "TOMA'lara göğüs geren / İşte benim Zeki Müren" sloganlarını icat eden gençlerden biri olarak gördüm. Ya da biber gazından iki büküm olduğunda yüzümü talcide yıkayan, tökezlediğimde omuz veren gençlerden biri...**

Bana sorarsanız Bedo tipik bir 90 kuşağı. 21. yüzyılın ikinci on yılında ülke tarihinin biriken tüm kirinin karşısına geçip vicdanının sesini dinleyen gençlerden biri olabilir Bedo. Zaten çıktığı yolculuktan dönüşünde yazarın kurduğu paragraf özetliyor her şeyi: "O akşam Barbo'da kaldım ve ona dedim ki, 'Şu yaşımda iki şey öğrendim hayattan abi. Devlet ve aile. Kazdıkça dibi bulunmuyor bunların.'

Baktı bana.

'Doğru diyorsun da zamanı gelince çocuk, çocuğa karışmak lazım yine de,' dedi.

Karşılıklı güldük, durduk..."

MEVZUMUZ

DERİN

Ahmet Büke

On8 Kitap

2013, 164 sayfa, 15 TL.